
Actualització del catàleg de la fauna vertebrada del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac: recull bibliogràfic preliminar

Vicenç Bros i
Daniel Guinart

*Servei de Parcs Naturals.
Diputació de Barcelona*

Resum

Mitjançant la revisió bibliogràfica específica i les dades inèdites es pretén actualitzar, de manera permanent, el catàleg dels vertebrats al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i rodalies.

La informació reunida passarà a formar part de la nova estructura de la base de dades que funciona coordinadament a tots els parcs naturals gestionats des del Servei de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona.

En aquest treball s'inclou una llista bibliogràfica preliminar en què predominen, pel seu nombre, els estudis específics sobre rapinyaires i quiròpters.

Paraules clau

Vertebrats, peixos, amfibis, rèptils, ocells, mamífers, bibliografia

Resumen

Actualización del catálogo de la fauna vertebrada del Parque Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac: compilación bibliográfica preliminar

Mediante la revisión bibliográfica específica y los datos inéditos se pretende actualizar, de manera permanente, el catálogo de los vertebrados en el Parque Natural de Sant Llorenç del Munt y alrededores.

La información reunida pasará a formar parte de la nueva estructura de la base de datos que funciona coordinadamente en todos los parques naturales gestionados desde el Servei de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona.

En este trabajo se incluye una lista bibliográfica preliminar en la que predominan, por su número, los estudios específicos sobre rapaces y quirópteros.

Palabras clave

Vertebrados, peces, anfibios, reptiles, aves, mamíferos, bibliografía

Abstract

Update of the vertebrate fauna catalogue for Sant Llorenç del Munt i l'Obac Nature Park: preliminary bibliographical review

By means of specific bibliographical searches and unpublished data, this paper aims to provide a permanent update of the catalogue of vertebrates in Sant Llorenç del Munt i l'Obac Nature Park and its surrounding area.

The resulting information will form part of the new structure of the database that coordinates all the parks managed by the Nature Parks Service of Barcelona Provincial Council.

This work includes a preliminary bibliographical list in which specific studies on raptors and bats are numerically predominant.

Keywords

Vertebrates, fishes, amphibians, reptiles, birds, mammals, bibliography

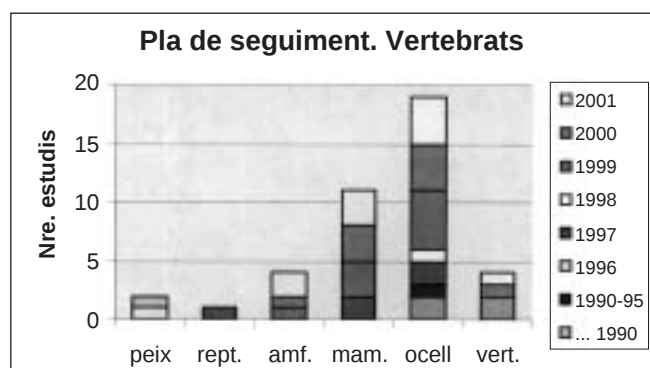
Introducció

Dins dels plans de seguiments ecològics dels parcs naturals, una de les tasques més fonamentals, i com a informació de base, és la catalogació de les espècies, amb l'objectiu d'incrementar el coneixement de la biodiversitat i ser, alhora, una eina de treball de futures recerques i del seguiment dels espais naturals.

Com és sabut, la fauna vertebrada és un dels més importants indicadors de la salut ambiental d'un territori. Alhora, cal ressaltar que en alguns grups de vertebrats les seves poblacions són molt dinàmiques i es mostren inestables en el temps. Al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac és, potser, el grup biològic més ben conegut, però manca un inventari actualitzat que aglutini tota la informació dels diferents grups de vertebrats i que permeti avaluar, de manera global, la seva evolució.

Els antecedents històrics de la catalogació dels vertebrats del Parc Natural es deuen al Grup de Sabadell de la ICHN (1975), en què destaca l'inventari de 113 espècies d'ocells. Uns anys després, amb la revisió del Pla especial es posen al dia tots els grups de vertebrats presents al massís i es cataloguen 24 mamífers, 135 ocells, 13 rèptils, 6 amfibis i 5 peixos (Bros *et al.*, 1980). Posteriorment s'obtenen noves dades inventariant 38 mamífers, 160 ocells, 15 rèptils, 10 amfibis i 10 peixos (Real i Bros, 1989).

Des d'aleshores, s'han potenciat els estudis específics de recerca que estan aportant nous coneixements en aquest camp, sovint amb el suport del Parc Natural i dins del Pla de seguiment de paràmetres ecològics.

En aquesta comunicació es presenta el projecte de treball que està actualment en curs i que té l'aspiració d'actualitzar el catàleg de la fauna vertebrada i, a la vegada, crear una base de dades per tenir al dia els coneixements de manera permanent i constant, i que aquesta sigui incorporada al sistema d'informació geogràfica que actualment es desenvolupa al Servei de Parcs Naturals.

Per tal d'aconseguir aquesta finalitat, cal recopilar, unificar i informatitzar les dades. En primer lloc cal reunir totes les dades bibliogràfiques que facin referència al massís de Sant Llorenç del Munt i la serra de l'Obac, i rodalies. Cal portar al dia les dades fruit de les tasques de seguiment constant de les espècies biològiques portades a terme pel personal del Parc Natural, així com també les procedents de les observacions de l'important col·lectiu de naturalistes que visiten el Parc Natural. Finalment, cal reunir les dades aportades pels estudiosos i els investigadors que porten a terme treballs de recerca al massís.

Tota aquesta informació faunística ha d'estar actualitzada, i és desitjable que estigui integrada en una base de da-

des unificada a tots els parcs naturals gestionats per la Diputació de Barcelona, tal i com està portant-ho a terme el Servei de Parcs Naturals.

Per fer possible la recopilació de les dades s'han elaborat fitxes específiques que es poden sol·licitar a l'oficina del Parc.

A les futures Jornades d'Estudiosos de Sant Llorenç del Munt i l'Obac es donarà a conèixer un compendi de les dades més rellevants, tant les inèdites com les bibliogràfiques amb la indicació de totes les fonts.

Recull bibliogràfic preliminar

El recull bibliogràfic inclou cronològicament els llibres, articles de revistes, treballs i informes inèdits que fan referència als vertebrats del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac i rodalies.

Vertebrats en general

Plantada i Fonolleda, Vicenç (1903). «Vertebrats del Vallès.» *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, núm. 3; pàg. 96-101.

ICHN (Grup de Sabadell) (1975). «Estudi del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i de la serra de l'Obac.» Treball premiat per la Caixa d'Estalvis de Sabadell. 241 pàgines.

Filella, Salvador; Ferrer, Francisco (1979). «La fauna vertebrada en la comarca de Barcelona y entorno inmediato (con exclusión de sus aguas).» *El Patrimonio natural de la comarca de Barcelona. Medidas necesarias para su protección y su conservación*. Corporación Metropolitana de Barcelona.

Bros, Vicenç; Miralles, Jordi; Real, Joan (1980). «Estudi de la fauna vertebrada del massís de Sant Llorenç del Munt i serra de l'Obac (I, II). Mapa de biòtops i zones de cria i reproducció.» Treball realitzat per al Servei de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona per a la revisió del Pla especial.

Bros, Vicenç; Miralles, Jordi; Real, Joan (1980). «Catàleg i estudi biològic de la fauna vertebrada del Vallès Occidental.» Treball premiat en el concurs de 1980 de la Caixa d'Estalvis de Sabadell. 215 pàgines.

Borràs, Antoni (1980). *El Bages, aproximació al medi natural i humà de la comarca*. Centre Excursionista de la Comarca del Bages. Ed. Montblanc-Martín.

Bros, Vicenç; Miralles, Jordi; Real, Joan (1981). *Conservació del poblament animal del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac*. Servei de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona. 22 pàgines.

Bros, Vicenç; Miralles, Jordi; Real, Joan (1981). *La fauna del Vallès Occidental*. Sabadell: El Pot, Cooperativa. 161 pàgines.

Fernández, Jordi; Real, Joan (redactors) (1985). «Notes Naturalístiques.» *El Medi Natural del Vallès*. I Col·loqui de Naturalistes Vallesans. Pàg. 229-241.

Real, Joan; Bros, Vicenç (1989). «L'inventari dels vertebrats de Sant Llorenç del Munt i serra de l'Obac. Relacions biogeogràfiques amb el Montseny, Garraf, Montnegre, Collserola i Montserrat.» *I Trobada d'Estudiosos de Sant Llorenç del Munt i l'Obac*. Pàg. 33-41.

Serra, Antoni *et al.* (1996). *Sant Llorenç*. Diari de Terrassa, Lunwerg editores, S.A.

Guinart, Daniel; De la Vega, Xavier; Nadal, Jacint (1998). *Els vertebrats silvestres com a bioindicadors a l'Anella Verda de Barcelona*. Servei d'Acció Territorial. Diputació de Barcelona. Dep. Biologia Animal-Vertebrats. Universitat de Barcelona. 130 pàgines.

Peixos

Sostoa, Adolf; Sostoa, Francesc J.; Casals, Frederic; Viñolas, Dolors (1987). «Ictiofauna del Besòs i la Torredra. El medi Natural del Vallès 2.» II Col·loqui de Naturalistes Vallesans. *Annals del CEEM*, 2: 139-145.

Aparicio, Enric; Vargas, M. Josep; Olmo, Josep M. (1995). *Estudi de les comunitats de peixos del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac*. Servei de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona.

Aparicio, Enric; Vargas, M. Josep; Olmo, Josep M. (1996). «Avaluació actual de la ictiofauna del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt.» Servei de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona. 23 pàgines.

Aparicio, Enric (1997). *Seguiment del barb cua-roig (Barbus hasii) a les rieres de Mura i Talamanca*. Departament de Vertebrats. Universitat de Barcelona.

Aparicio, Enric; Vargas, M. Josep; Olmo, Josep M. (1997). «Mesures de gestió per a la recuperació de la ictiofauna al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt.» Servei de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona. 21 pàgines.

Aparicio, Enric; Vargas, M. Josep; Olmo, Josep M. (2000). «Avaluació de l'estat actual de la ictiofauna de les rieres del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.» *IV Trobada d'Estudiosos de Sant Llorenç del Munt i l'Obac*. Pàg. 97-101.

Amfibis i rèptils

Giménez, Santi; Guarner, Núria (1982). «Distribució hipogea de *Salamandra salamandra* Laurenti (*Amphibia Salamandridae*) en Sant Llorenç del Munt i serra de l'Obac.» *Publicaciones del Centro Pirenaico de Biología Experimental*, núm. 13.

Giménez, Santi (1983). «Nota preliminar: Observaciones efectuadas en larvas de *Salamandra salamandra* L. Expuestos en un ambiente hipogeo: influencia de la oscuridad en el desarrollo de la metamorfosis.» *Butlletí de la Societat Catalana d'Ictiologia i Herpetologia*.

Giménez, Santi (1983). «Nota sobre *Vipera latasti*, Bosca 1878 (*Reptilia, Ophidia*) en la Serra de l'Obac.» *Butlletí de la Societat Catalana d'Ictiologia i Hepatologia*, núm. 2.

Giménez, Santi; Guarner, Núria (1990). «Larvas de *Salamandra salamandra* (L) (*Amphibia, Salamandridae*) en fuentes de Sant Llorenç del Munt i Sierra de l'Obac.» *II Trobada d'Estudiosos de Sant Llorenç del Munt i l'Obac*. Pàg. 41-47.

Giménez, Santi; Guarner, Núria; Giménez, Meritxell (1993). «Aportacions a l'estudi de *Salamandra salamandra* (L), *Amphibia Salamandridae*, a Sant Llorenç del Munt i l'Obac. Biometria.» *III Trobada d'Estudiosos de Sant Llorenç del Munt i l'Obac*. Pàg. 55.

Montori, Albert; Clivillé, Sergi; Llorente, Gustavo A.; Carretero, M.A.; Santos, Xavier (1999). «La comunitat d'amfibis del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac: catàleg i punts d'aigua importants per a la seva reproducció.» Memòria. Servei de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona. 75 pàgines.

Llorente, Gustavo A.; Clivillé, Sergi; Montori, Albert; Santos, Xavier; Carretero, M.A. (1999). «Determinació de punts d'aigua importants per a la reproducció dels amfibis a l'ampliació del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac.» *Catàleg dels amfibis i dels rèptils*. Servei de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona. Clivillé, Sergi; Montori, Albert; Llorente, Gustavo A.; Carretero, M.A.; Santos, Xavier (2000). «La comunitat d'amfibis del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac: catàleg i punts d'aigua importants per a la seva reproducció. Resum. *IV Trobada d'Estudiosos de Sant Llorenç del Munt i l'Obac*. Pàg. 133.

Montori, Albert; Clivillé, Sergi; Llorente, Gustavo A.; Carretero, M.A.; Santos, Xavier. «La comunitat de rèptils del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac. Catàleg i zones importants per a la seva conservació.» Servei de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona. 45 pàgines.

Clivillé, Sergi; Montori, Albert; Llorente, Gustavo A.; Carretero, M.A.; Santos, Xavier (2000). «La comunitat de rèptils del Parc de Sant Llorenç del Munt i l'Obac: resultats preliminars (resum).» *IV Trobada d'Estudiosos de Sant Llorenç del Munt i l'Obac*. Pàg. 135.

Giménez, Santi; Guarner, Núria; Giménez, Meritxell (2000). «Larves de *Salamandra salamandra* (L) a la bassa natural de la Coma d'en Vila. Sant Llorenç del Munt i l'Obac.» *IV Trobada d'Estudiosos de Sant Llorenç del Munt i l'Obac*. Pàg. 103-105.

Villero, Daniel (2000). «Punts d'interès per a la reproducció d'amfibis al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.» Servei de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona.

Ocells

Bros, Vicenç; Real, Joan (1977). «L'avifauna de Sant Llorenç del Munt.» *Butlletí de la Unió Excursionista de Sabadell*. Núm. 46, pàg. 15-17.

Real, Joan (1981). «Aproximació a l'estudi dels rapinyaires (falcociformes) dels massissos de Sant Llorenç del Munt-Serra de l'Obac, Montserrat i zones envoltants.» *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 47. Pàg. 155-164.

Miralles, Jordi (1982). «Els ocells del parc natural de Sant Llorenç del Munt i serra de l'Obac.» Barcelona: Publicacions del Servei de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona. 23 pàgines.

Real, Joan (1982). «Contribució al coneixement de la biologia i distribució de l'àliga cuabarrada *Hieraaetus fasciatus* (Vieillot, 1822) a la Serralada Pre-litoral Catalana.» Tesina de llicenciatura. Universitat Autònoma de Barcelona. 128 pàgines.

Real, Joan (1982). «Premières données sur une population d'aigle de Bonelli dans une partie de la cordillère prelittorale catalane. Grande faune sauvage des montagnes d'Europe et écosystèmes d'altitude.» *Acta Biologica Montana* I. Pàg. 293-301.

Real, Joan (1983). Dades sobre la biologia de l'àliga cuabarrada *Hieraaetus fasciatus* a la serralada Pre-litoral Catalana.» *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, núm. 29. Pàg. 127-141.

Real, Joan (1983). «Addicions a l'estudi dels rapinyaires (Falcociformes) dels massissos de Sant Llorenç del Munt - serra de l'Obac i zones envoltants.» *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, núm. 49. Pàg. 155-158.

- Real, Joan; Bros, Vicenç (1983). «Memòria-proposta per a l'estudi i ajut de l'àliga cuabarrada (*Hieraaetus fasciatus*) al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.» Informe al Servei de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona.
- Real, Joan; Bros, Vicenç (1983). «Informe sobre la supervivència de l'àliga cuabarrada (*Hieraaetus fasciatus*) al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac.» Servei de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona.
- Real, Joan; Bros, Vicenç (1984). «Estudios para lograr la recuperación del águila perdicera en Cataluña.» *Quercus*, núm. 14; pàg. 10-13.
- Real, Joan; Bros, Vicenç (1984). *L'àliga cuabarrada (Hieraaetus fasciatus) al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i serra de l'Obac: Ecologia i protecció*. Servei de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona. 50 pàgines.
- Bertran, Joan; Real, Joan; Romero, Pilar (1985). «Sobre els vols nupcials i territorials de l'àliga perdiguera *Hieraaetus fasciatus* a la Serralada Pre-litoral. El medi Natural del Vallès.» I Col·loqui de Naturalistes Vallesans. *Annals del CEEM*, 1: 141-149.
- Comelles, Antoni (1985). «Els ocells dels erms de Terrassa. El medi Natural del Vallès.» I Col·loqui de Naturalistes Vallesans. *Annals del CEEM*, 1: 119-123.
- Real, Joan; Galobart, Àngel; Fernández, Jordi (1985). «Estudi preliminar d'una població de duc *Bubo bubo* al Vallès i Bages.» El Medi Natural del Vallès. I Col·loqui de Naturalistes Vallesans. *Annals del CEEM*, 1: 175-187.
- Real, Joan (1985). «Estudi de les espècies cinegètiques (*Oryctolagus cuniculus*, *Alectoris rufa* i *Sciurus vulgaris*) i control i protecció de l'àliga cuabarrada *Hieraaetus fasciatus*, al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i serra de l'Obac.» Servei de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona. 39 pàgines.
- Real, Joan; Ribas, Josep (1985). «Estatus, distribució i migració dels rapinyaires diürns (Falcociformes i Accipitriformes) al Vallès Occidental i Oriental. El Medi Natural del Vallès.» I Col·loqui de Naturalistes Vallesans. *Annals del CEEM*, 1: 151-170.
- Real, Joan; Mañosa, Santi (1986). «Pla d'estudi i protecció de l'àliga perdiguera *Hieraaetus fasciatus* a Catalunya.» Treball per al Servei de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona.
- Bertran, Joan; Fernández, Jordi (1987). «Les mesures de protecció de l'àliga perdiguera *Hieraaetus fasciatus* al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i territoris veïns. El Medi Natural del Vallès 2.» II Col·loqui de Naturalistes Vallesans. *Annals del CEEM*, 2: 220-226.
- Mañosa, Santi; Real, Joan; Sánchez, Enric (1987). «Comparació de l'ecologia de dues poblacions d'astor *Accipiter gentilis* a Catalunya: el Vallès-Moianès i la Segarra. El Medi Natural del Vallès 2.» II Col·loqui de Naturalistes Vallesans. *Annals del CEEM*, 2: 204-212.
- Real, Joan; Mañosa, Santi *et al.* (1987). «El procés d'independització en els joves d'àliga perdiguera, *Hieraaetus fasciatus*, al Parc de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.» *I Trobada d'Estudiosos de Sant Llorenç del Munt i l'Obac*; pàg. 43-47.
- Sorolla, Albert (1987). «Introducció a l'estudi de les comunitats hivernants de pàrids.» El Medi Natural del Vallès 2. II Col·loqui de Naturalistes Vallesans. *Annals del CEEM*, 2: 177-184.
- Pigot (Grup Ornitològic de Terrassa) (1989). «Ocells rapinyaires de Sant Llorenç del Munt i serra de l'Obac.» *Arxiu del Centre Excursionista de Terrassa*, núm. 58.
- Balaguer, Lluís; Codina, Jordi; Diego, Francesc; Sorolla, Albert (1990). «Estatus de la població de falcó pelegrí *Falco peregrinus* al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.» *II Trobada d'Estudiosos de Sant Llorenç del Munt i l'Obac*. Pàg. 37-38.
- Real, Joan (1991). «L'àliga perdiguera (*Hieraaetus fasciatus*) a Catalunya: Status, Ecologia tròfica, Biologia reproductora i demografia.» Tesi doctoral. Universitat de Barcelona.
- Real, Joan (1991). «La historia de Evaristo, Ramiro y Dalmau», *Quercus*, núm. 70; pàg. 13-16.
- Balaguer, Lluís; Codina, Jordi; Diego, Francesc; Sorolla, Albert (1992). «Estudi preliminar de la població vallesana de Falcó pelegrí *Falco peregrinus*.» El Medi Natural del Vallès 3. III Col·loqui de Naturalistes Vallesans. *Annals del CEEM*, 3: 135-140.
- Bertran, Joan; Romero, Pilar (1992). «Observació i descripció de les còpules de les àligues perdigueres (*Hieraaetus fasciatus*).» El Medi Natural del Vallès, 3. III Col·loqui de Naturalistes Vallesans. *Annals del CEEM*, 3: 130-134.
- Comelles, Antoni (1993). «Fauna ornitològica set anys després.» *III Trobada d'Estudiosos de Sant Llorenç del Munt i l'Obac*. Pàg. 47-49.
- Ballesteros, Tomàs; Degollada, Artur (1996). «Estudi de l'avifauna al P. N. de Sant Llorenç del Munt.» Servei de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona. 44 pàgines.
- Baqués, Joan Manel; Cirera, Marc; Gálvez, Marc (1997). *Status i distribució del falcó pelegrí Falco peregrinus al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i serra de l'Obac*. Servei de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona. 38 pàgines.
- Gálvez, Marc; Cirera, Marc; Baqués, Joan Manel (1998). «Nidificació de Càrabo comú *Strix aluco* en nido abandonado de Águila Perdicera *Hieraaetus fasciatus*.» *Butlletí del Grup Català d'Anellament*; núm. 15. Pàg. 43-45.
- Real, Joan; Mañosa, Santi; Codina, Jordi (1998). «Post-nestling dependence period in the Bonelli's Eagle *Hieraaetus fasciatus*.» *Ornis Fennica*, núm. 75; pàg. 129-137.
- Fernández-Ordóñez, Joan Carles (1999). *Distribució dels ocells nidificants a la zona d'ampliació del Parc Natural de Sant Llorenç de Munt i serra de l'Obac*. Servei de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona.
- Gálvez, Marc (1999). «Campanya d'anellament de polls de falcó pelegrí (*Falco peregrinus brookei*) a la serralada Prelitoral de Barcelona.» Informe entregat al Servei de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona.
- Gálvez, Marc; Cirera, Marc; Baqués, Joan Manel (1999). «Avaluació de les poblacions de rapinyaires nocturns al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i serra de l'Obac.» Servei de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona. 82 pàgines.
- GCA (2000). «Programa Sylvia.» *Resum any 2000*. Grup Català d'Anellament.
- Ballesteros, Tomàs; Degollada, Artur (2000). «Estudi quantitatiu de l'avifauna del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.» *IV Trobada d'Estudiosos de Sant Llorenç del Munt i l'Obac*. Pàg. 107-111.
- Cirera, Marc; Gálvez, Marc; Baqués, Juan Manuel (2000). «Estatus i distribució del falcó pelegrí (*Falco pere-*

grinus) al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac (resum).» *IV Trobada d'Estudiosos de Sant Llorenç del Munt i l'Obac*. Pàg. 137.

Cirera, Marc; Sorolla, Albert (2000). «Cens de la població d'astor (*Accipiter gentilis*) al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i serra de l'Obac.» Servei de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona. 34 pàgines.

Cirera, Marc; Sorolla, Albert (2000). «Aproximació a l'estat de les poblacions de rapinyaires diürns nidificants al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i serra de l'Obac.» Servei de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona. 43 pàgines.

Pons, Joan; Rodà, Ferran; Ribas, Josep; Pons, Xavier (2000). «Landscape structure and bird species richness: implications for conservation in rural areas between natural parks.» *Landscape and Urban Planning*, núm. 49; pàg. 35-48.

Mamífers

Aguilar-Amat, Joan Baptista (1916). «Mamífers trobats citats fins ara a Catalunya.» *Treballs de la Institució Catalana d'Història Natural*. Pàg. 229-243.

Balcells, E. (1954). «Quiròpteros de cuevas catalanas: campaña de 1952-1953.» *Spèleon*.

Balcells, E. (1959). «Quiròpteros de cuevas españolas recolectados desde 1955 a 1958.» *Spèleon*.

Balcells, E. (1961). «Fauna cavernícola de la provincia de Barcelona, Vertebrados.» *Catálogo Espelológico de la provincia de Barcelona*, núm. 1; pàg. 49-56.

Balcells, E. (1962). «Migracions en Espagne des Minioptères français.» *Spelunca* (Mem. 2 Congrès Belfort), París, núm. 2; pàg. 92-98.

Balcells, E. (1964). «Datos sobre la biología y migración del murciélago de cueva (*Miniopterus schreibersii*, Chir. Vespert.) en el NE de España.» *Dritter internationaler Kongress für Speleologie Wien, Wien Act.* núm. 3; pàg. 23-28.

Balcells, E. (1964). «Ergebnisse der fledermaus-beringung in Nord-Spanien.» *Bonner Zoologische Beiträge*, núm. 15; pàg. 36-44.

Nadal, J.; Vericad, J.R.; Vidal, A.; Martínez-Rica, J.P.; Balcells, E. (1968). «Estudios actuales en el ciclo biológico de los murciélagos.» *Guión para trabajos prácticos*. Zoología - cordados. Publicaciones del Centro Pirenaico de Biología Experimental. Número especial. Pàg. 196-216.

Fernández, Jordi; Real, Joan (1985). Recull sobre l'evolució històrica del llop *Canis lupus* al Vallès. El Medi Natural del Vallès. I Col·loqui de Naturalistes Vallesans. *Annals del CEEM*, 1: 191-192.

Real, Joan (1985). «Estudi de les espècies cinegètiques (*Oryctolagus cuniculus*, *Alectoris rufa* i *Sciurus vulgaris*) i control i protecció de l'àliga cuabarrada *Hieraaetus fasciatus*, al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i serra de l'Obac.» Servei de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona. 39 pàgines.

Samarra, Francesc Xavier; Carol, Alexandre (1986). «Les rates-pinyades.» Badalona: Escola Catalana d'Espeleologia. Departament de Ciències. 71 pàgines.

Serra-Cobo, Jordi; Balcells, E. (1986). «Miuse à jour des résultats des campagnes de baguage de *Miniopterus schreibersii* dans le NE espagnol et le Languedoc français.» IX ème Colloque National de Mammalogie. Soc. F. E. Et Prot. Mamm., 85-89, Rouen.

Serra-Cobo, Jordi (1989). *Estudi de la biologia i l'ecologia*

de Miniopterus schreibersii. Universitat de Barcelona. Volum 1, 527 pàgines. Volum 2, 471 pàgines.

Serra-Cobo, Jordi (1989). «Primary results of the study on *Miniopterus schreibersii* growth.» *European bat research* 1987. V. Hának, I. Horáček, J. Gaisler (eds). Charles Univ. Press, 169-173, Praga.

Julibert, Lluís Jordi (1990). «Apunts de camp dels mamífers carnívors del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.» *II Trobada d'Estudiosos de Sant Llorenç del Munt i l'Obac*. Pàg. 49-51.

C.E.T. (Secció d'investigacions subterrànies) (1995). «Projecte per a la desinstal·lació de la reixa a l'avenc del Daví.» Informe inedit.

Dalmases, Carles (1996). «Els rat-penats de l'avenc del Daví.» *Arxiu del Centre Excursionista de Terrassa*. Quarta època. Núm. 90-91. Pàg. 174-181.

Ballesteros, Tomàs; Degollada, Artur; Baquedano, Leonardo (1998). «Estimación de la abundancia de zorro (*Vulpes vulpes*), garduñas (*Martes foina*) y gatos domésticos (*Felis catus*) en el P.N. de Sant Llorenç del Munt (Cataluña).» *Galemys*, núm. 10, pàg. 129-134.

Serra-Cobo, Jordi (1998). «Estudi quiroptològic dels parcs naturals del Garraf i de St. Llorenç del Munt (Projecte realitzat durant 1998).» Servei de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona.

Serra-Cobo, Jordi; Sanz-Trullén, V.; Martínez-Rica, P. (1998). «Migratory movements of *Miniopterus schreibersii* in the north-east of Spain.» *Acta Theriologica* 1998, núm. 43 (3); pàg. 271-283.

Torre, Ignasi (1998). *Pla de seguiment de petits mamífers (insectívors i rosegadors) del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac*. Servei de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona. 160 pàgines.

Pasquina, Àngels; Carretero, Miguel Ángel; Colomer, Teresa (1999). «Seguiment de les poblacions de carnívors de la zona d'ampliació del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.» Servei de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona. 63 pàgines.

Rosell, Carme; Carretero, Miguel Ángel (1999). «Programa de seguiment de les poblacions de senglar (*Sus scrofa*) a Catalunya. Temporada 1998/1999.» Minuartia. Estudis ambientals. 53 pàgines.

Rosell, Carme (1999). «Programa de seguiment de les poblacions de senglar (*Sus scrofa*) a Catalunya. Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac temporada 1998/1999.» Informe per a les colles participants. Minuartia. Estudis ambientals. 12 pàgines.

Serra-Cobo, Jordi (1999). «Estudi quiropterològic dels parcs naturals del Garraf i de Sant Llorenç del Munt.» Servei de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona. 33 pàgines.

Andreu, Laia; Marquès, Tomàs (2000). «Gestió dels avencs al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i serra de l'Obac.» Departament d'Ecologia. Universitat de Barcelona. 17 pàgines.

Serra-Cobo, Jordi (2000). «Estudi dels quiròpters del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt.» Servei de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona. 30 pàgines.

Ballesteros, Tomàs; Degollada, Artur; Baquedano, Leonardo (2000). «Estudi dels carnívors al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.» *IV Trobada d'Estudiosos de Sant Llorenç del Munt i l'Obac*. Pàg. 113-118.

Ballesteros, Tomàs; Degollada, Artur; Plaza, Verò-

nica (2000). «Dieta de la fagina al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.» *IV Trobada d'Estudiosos de Sant Llorenç del Munt i l'Obac*. Pàg. 119-122.

Ballesteros, Tomàs; Degollada, Artur; Plaza, Verònica (2000). «Dieta de la geneta (*Genetta genetta*) al Parc de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.» *IV Trobada d'Estudiosos de Sant Llorenç del Munt i l'Obac*. Pàg. 123-125.

Torre, Ignasi; Arrizabalaga, Antoni (2000). «Aspectes ecològics de les comunitats de petits mamífers del Parc Na-

tural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.» *IV Trobada d'Estudiosos de Sant Llorenç del Munt i l'Obac*. Pàg. 127- 131.

Serra-Cobo, Jordi (2000). «Estudi dels quiròpters del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt» (Projecte realitzat durant l'any 2000). Servei de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona.

Serra-Cobo, Jordi; López-Roig, M.; Marquès-Bonet, T.; Martínez-Rica, J.P. (2000). «Body condition changes of *Miniopterus schreibersii* in autumn and winter.» *Rev. Écol. (Terre Vie)*, vol. 55: 351-360